

Joseph Kanon

New York Timesi bestsellerite autor

ÜLE- jooksikud

Romaan

Joseph Kanon
Defectors
2017

*Raamatu eesti keeles kirjastamise õigus kuulub
eranditult kirjastusele ERSEN.
Selle raamatu reprodutseerimine, tõlkimine ja levitamine
ilma valdaja loata on õigusvastane
ja seadusega karistatav.*

Tegu on ilukirjandusega. Ajaloosündmustele, tõelistele isikutele või kohtadele viidatakse ilukirjanduslikul eesmärgil. Ülejäänud nimed, tegelaskujud, kohad ja sündmused on autori kujutlusvõime vili. Igasugused sarnasused reaalse sündmuste, paikade või inimestega, olgu nad elusad või surnud, on täiesti juhuslikud.

Kaane kujundanud Reet Helm
Toimetanud Anneli Sihvart
Korrektor Inna Viires

Copyright © Joseph Kanon, 2017.
All rights reserved.
© 2018 Kirjastus ERSEN

M02341918
ISBN 978-9949-82-191-4

Kõik kirjastuse ERSEN raamatud ja e-raamatud on saadaval veebipoest
www.ersen.ee

Pühendatud Marietta von Bernuthile ja David Esterlyle

1

Moskva, 1961

Oli veel valge, kui lennuk Vnukovos maandus. Lennuväli asus sedavõrd kaugel põhjas, et järgmisel kuul oleks siin pimedaks läinud alles keskööl. Poola kohal oli taevast olnud pilves. Hiljem oli pilvi kõigest laiguti. Lennureisijad nägid lõputut lausksaamad, mida mööda Saksa tankid olid veerenud kuni Moskva eeslinnadeni, ilma et miski neid peatanud oleks. Nii olid teoks saanud iidsed hirmud. Juba maastikust õhkus paranoiat. Isegi kõrgelt tundus ümbruskond võsase ja hüljatusse jäetuna. Jalgrajad ja lagunevad talud, seejärel tehased, mille korstnaist tuprus pruunsöesuitsu. Mida ta oli oodanud? Valendavaid kaasikuid, üle lume tuiskavaid troikasid? Vale aasta-aeg, vale sajand.

Turvavöö märki polnud. Simon tundis lennukit laskumas, siis maandumisrajale vajumas ja rattaid libisemas. Ta vaatas aknast välja. Lennujaam nagu teisedki: terminal, torn, abihooned. Ainult viidad puudusid.

“Šeremetjevo?” küsis ta oma... Kellelt? Saatjalt? Venelased olid talle Frankfurdis inimviisa kaasa pannud.

“Ei, Vnukovo. VIP-lennujaam,” püüdis saatja ilmselt muljet avaldada.

Hämaras näis lennujaam kõle. Tühjade maandumisradade servas kasvasid rohupuhmad. Tunkedes signaliseerija, kelle tööpäev veel kestis, suunas lennuki peaterminalist eemale. Lennuk ruleeris kõrvalhoone ette.

“Tollikontrolli ei tule,” seletas saatja. See kuulus VIP-teeninduse juurde.

Simon oli näo vastu plastakent surunud, et välja vaadata. Milline on tema vend nüüd, kaksteist aastat hiljem? Simon teadis fotot, mida uudisteagentuurid olid levitanud kogu maailmas. Sellel kandis vend vene karvamütsi, mille klapid olid üles tõstetud, ja kaherealist palitut. Venna õla tagant paistsid Vassili Blažennõi sibulkuplid. Selliseid fotosid lasksid autorid raamatukaanele panna. Nüüd oli siiski kevad. Enam polnud võimalik end paksude riietega varjata. Franki tunneks kohe ära, kui ta välja ilmuks. Bituumenkattega lennuväljal ei olnud aga isegi tollitöötajaid. Simon taipas, et tema tulekut taheti varjata. Ta ootab abihoones, kuni teda veetakse tumedas autos otsekui vangide vahetusele, otsekui spioon oleks olnud tema, mitte Frank. Võib-olla peljati reportereid ja välklampe, kuna välispress oli Frankist endiselt huvitatud. Mehest, kes oli kaheteistkümne aasta, peaaegu sugupõlve eest reetmise toime pannud. Pressi polnud siiski teavitatud. Maandumisraja ots oli tühi, kõigest kaks lennujaama töötajat nihutasid treppi lennukini. Abihoonest väljus mees, kellel oli sõjaväelase hea rüht. Tema polnud Frank.

Simon pani palitu selga, et lennukist lahkuda. Tema pagas oli saatja käes. Miks Frank polnud lennujaama oma vennale

vastu tulnud? Frank oli ta Venemaale kutsunud, talle viisa hankinud, et ta venna memuaare toimetaks ja need trükkis annaks. See oli ettekääne, et kohtuda, võib-olla isegi oma teguviisi seletada. Palju aastaid hiljem. Seletada nii, nagu raamatus polnud võimalik, mitte sellises raamatus, mida bossid läbi vaatavad. Ridahaaval kusagil Lubjanka kontoris. Meie talitame ju samamoodi, eks? Meelde turgatas Pete DiAngelis väikses konverentsisaalis märkmeid tegemas.

“Peame veenduma, et meie inimesed ei satu ohtu,” oli DiAngelis põhjendanud. “Saate ju aru küll.” Mees andis hääletooniga mõista, et Simon ei taibanud, et tema ise oli reetmises osaline. Juhuseotsija, kes oma ahnuse tõttu ei adunud, mis oli kaalul.

“Ta ei nimeta agente nimepidi. Mitte aktiivseid. Ta ei taha kedagi paljastada.”

“Ei taha? Varem see teda ei seganud. Kas ta kirjutab neist? Inimestest, kellele ta lõkse seadis? Neist, kes tagasi ei tulnud?”

“Vaadake ise,” osutas Simon käsikirjale. “See on temast endast. Sellest, miks ta seda tegi.”

“Miks siis?” torkis DiAngelis.

Simon kehtas õlgu. “Ta uskus sellesse. Kommunismi.”

“Uskus. Ja nüüd ütleb, et tal on kahju? Aga tal pole. “Minu salajane elu”. See on minu lugu. Teie võite kuradile käia. Mulle ei maksaks midagi asi seisma panna. Kes tema arvamustest hoolib?”

“Inimesed. Loodetavasti.”

“Teie tahate raha, mis?” DiAngelis vaatas Simonile otsa. “Maksate talle. Teete temast rikka mehe. Selle eest, et ta meist üle sõidab. Trükivabadus.”

Simon noogutas. See oli vaikne soostumine.

“Ärge arvake, et keegi tunneb rõõmu. Ta tahab agentuuri halvast valguses näidata, hea küll. Kes ikka uskuma jääb? Aga kui ta nimetab ühtegi meie poistest, kõigest vihjab...”

“Me kustutame selle ära. Kas te arvate, et ma tahaksin operatiivtöötajaid ohtu seada?”

“Ma ei tea, mida te tahate.”

“Raamatus pole midagi taolist. Ma lugesin seda. Vastaspool on juba lugenud, kas pole nii? Nüüd on teie kord. Jätke ka meile midagi, eks?”

Uus pilk. “Veel üks asi. Rahuldage minu uudishimu. Millise trikiga te agentuuriga koostöö saavutasite?”

“Nad teevad koostööd? Arvasin, et teie ülesanne oli kõikaid kodaraisse pilduda.”

Agentuur oli ärganud Looki osaluse tõttu. Kui raamatu avaldamist oleks takistatud, oleks ähvardanud skandaal või isegi kohtuprotsess. Ei Digest ega Post olnud nõus isegi pilku peale viskama. Luce ilmutas huvi, ta aimas, et lugu oli erinumbriks piisavalt suur, aga viimaks jäi põhimõttele truuks (“me ei avalda kommunistlikke spioone”). Look sõlmis tehingu, mis hõlmas jätkväljaandena avaldamise õigust. Ilma selleta poleks Simon kogunud raha, mida venelased soovisid. Seda oli rohkem, kui M. Keating & Sons varem millegi eest tasunud. oli Nüüd oli kõik pandud ühele kaardile. Diana isa, üks Keatinguist, oli pärast kõhklusit Simoniga nõusse jäänud. Kas tal oligi valikut? Pärast Franki ülejooksmist pidi Simon riigidepartemangust lahkuma. Keating oli teda päästnud, kirjastuses karjääri pakkunud. Nüüd juhtis firmat Simon. Keating oli kõigest jõulupidude lahke võõrustaja. Nüüd oli liiga hilja, et uut järeלטulijat otsida.

“Te mõistate, et see on kõigest mustand?” küsis Simon DiAngeliselt. “Peate teksti uuesti läbi vaatama, kui ma tagasi tulen. Midagi alles jätma.”...